

BADIIY TASVIR VA IFODA VOSITALARI GRAMMATIK BILIMLARNI ANIQLASHDA QO‘LLANILADIGAN YOPIQ TEST TOPSHIRIQLARINI SHAKLLANTIRISHDA AUTENTIK MISOLLARGA TAYANISH VOSITASI SIFATIDA

© 2025-yil * Mamarasulov U.G‘.

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi

Bilim va malakalarni baholash agentligi, 10084, Toshkent sh., Bog‘ishamol k.,12

Qisqacha mazmuni:

Mazkur ilmiy maqolada nemis tili grammatik bilimlarni, xususan, sifat turlanishi, artikllar, olmoshlar va gap qurilishi kabi konstruktlarni baholashda autentik badiiy matnlardan foydalanish metodologiyasi o‘rganilgan. Tadqiqotning asosiy maqsadi — test topshiriqlarining ob‘ektivligini ta‘minlagan holda, ularning autentiklik va ekologik validligini oshirishdan iborat. An‘anaviy sun‘iy gaplar o‘rniga adabiy ifoda vositalari (metafora, personifikatsiya, ironiya) ishlatilgan gaplar asosida yopiq turdagi test topshiriqlari namunalari ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: testologiya, grammatik test, badiiy tasvir va ifoda vositalari, autentiklik, validlik, konstrukt, sifat turlanishi, nemis tili, yopiq test topshiriqlari.

Nemis tili filologiyasida grammatik bilimlarni baholash jarayoni ob‘ektivlik, ishonchlilik va validlik kabi asosiy testologik mezonlarga javob berishi lozim[5]. Ushbu talablarga erishish maqsadida amaliyotda eng keng tarqalgan baholash shakli yopiq turdagi test topshiriqlari bo‘lib, ular ball berishning yuqori darajada ob‘ektivligini ta‘minlaydi. Biroq, an‘anaviy grammatik testlarda ko‘pincha tilning haqiqiy va tabiiy qo‘llanishidan uzilgan, sun‘iy ravishda yaratilgan "laboratoriya" gaplaridan foydalaniladi. Ushbu yondashuv test topshiriqlarining leksik va sintaktik jihatdan soddaligini ta‘minlasa-da, tilning murakkab madaniy va ijtimoiy kontekstini e‘tibordan chetda qoldiradi, bu esa testning autentiklik (haqiqiylik) darajasini sezilarli darajada pasaytiradi. Zamonaviy test nazariyasida, xususan, L. F. Bachman va A. S. Palmerning ishlari orqali ta‘kidlanishicha, testning samaradorligi uning validligi bilan uzviy bog‘liqdir. Validlik — testning

o'lchashni maqsad qilgan konstruktни samarali o'lchay olishini isbotlash jarayoni[6]— test topshiriqlarining tilni maqsadli qo'llash vazifalarining xususiyatlariga mos kelishini talab etadi. Badiiy adabiyot, ayniqsa, *Badiiy tasvir va ifoda vositalari* (masalan, metafora, personifikatsiya, ironiya) bilan boyitilgan autentik misollar tilning eng yuqori va tabiiy qo'llanishi namunasidir. Bunday matnlar grammatik kompetensiyani faqat qoidalar yig'indisi sifatida emas, balki tilning boy kontekstida qo'llash qobiliyati sifatida baholash uchun zarur bo'lgan ekologik validlik mezoniga javob beradi[12]. Shu nuqtai nazardan, nemis tili grammatik konstruktларini (sifat turlanishi, artikllar, olmoshlar, gap tuzilishi) tekshirishda badiiy tasvir va ifoda vositalaridan foydalanish testlarning ob'ektivligini saqlagan holda, autentikligini va kontekstual mosligini oshirishning metodologik muammosini hal qilish uchun dolzarb hisoblanadi.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi nemis tili grammatik bilimlarni baholashda badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan autentik misollar orqali autentiklik va konstruktiv validlikni bir vaqtda ta'minlovchi metodologik yondashuvni ilmiy asoslash hamda amaliy jihatdan namoyish etishdan iborat.

Belgilangan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar qo'yilgan:

1. Til testlarining nazariy asoslari (autentiklik va ekologik validlik) nuqtai nazaridan badiiy tasvir va ifoda vositalarining pedagogik afzalliklarini nazariy jihatdan asoslash.
2. Adabiy matn korpusidan badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan gaplarni tanlab, ularni aniq grammatik konstruktларni tekshirish uchun zarur bo'lgan bo'shliqlar yaratishga moslashtirish.
3. Tanlangan grammatik mavzular bo'yicha yopiq test topshiriqlari namunalarini ishlab chiqish va ularning funksional vazifalarini tahlil qilish.
4. Topshiriqlarning stilistik tahlilni emas, balki faqatgina grammatik bilimlarni tekshirishini ta'minlash usullarini (konstruktни izolyatsiya qilish) muhokama qilish.

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi badiiy tasvir va ifoda vositalarining o'zini

(masalan, metafora yoki personifikatsiyani) tahlil qilishni o'lchash predmeti sifatida emas, balki grammatik bilimlarni baholashning autentik va kontekstual asosini ta'minlovchi vosita sifatida qo'llashda namoyon bo'ladi. Bu stilistik tahlil predmetini grammatik o'lchov vositasi bilan birlashtiradi. Tilning estetik qimmati (adabiy matn) pragmatik pedagogik o'lchov (grammatik test) bilan uyg'unlashtirilib, filologik ta'limda til kompetensiyalarini baholash sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv test topshiriqlarining mazmuniy validligini mustahkamlaydi, chunki ular tilning real va murakkab qo'llanishi sharoitlariga to'liq javob beradi. Tadqiqot nemis tili grammatik materialini badiiy tasvir va ifoda vositalari asosida sinovdan o'tkazish uchun zarur bo'lgan uch bosqichli metodologiyaga tayanadi. Ushbu metodologiya pedagogik o'lchovlar nazariyasining asosiy talablari — validlik va autentiklikni bir vaqtda ta'minlashga qaratilgan. Pedagogik testning sifati, avvalambor, uning validligi bilan belgilanadi. Validlik tushunchasi testning u o'lchashni mo'ljallagan konstruktga mos kelishini anglatadi. Grammatik bilimlar bizning tadqiqotimizda asosiy konstrukt bo'lib xizmat qiladi. Konstrukt validligi test topshirig'i nazariy tushunchani qanchalik yaxshi aks ettirishini tekshiradi. Badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan gaplardan foydalanishda konstruktiv validlikni saqlashning asosiy sharti *konstruktni izolyatsiya qilish* hisoblanadi. Ya'ni, talabgorning javobi matnning stilistik qirralarini (masalan, *Metapherning* ma'nosini) tushunishga bog'liq bo'lmasligi, balki faqat aniq grammatik qoidani qo'llashni talab qilishi kerak. Agar matnning murakkabligi tufayli talaba stilistik tahlilga chalg'isa, bu construct-irrelevant variance (konstruktga aloqador bo'lmagan o'zgaruvchanlik) xavfini keltirib chiqaradi, bu esa o'lchov aniqligini pasaytiradi[7]. L. F. Bachman va A. S. Palmer autentiklikni test topshirig'i xususiyatlarining real til vazifalariga mos kelish darajasi sifatida ta'riflagan, badiiy tasvir va ifoda vositalari qo'llanilgan adabiy matnlar korpusi tilning sintaktik, leksik va semantik jihatdan eng murakkab hamda boy ifodalanilishini namoyish etadi. Bunday materialdan foydalanish testlarning ekologik validligini oshiradi, chunki u tilni faqat sodda qoidalar yig'indisi emas, balki real diskurs doirasida tabiiy tizim sifatida o'rganish

mezoniga to'liq mos keladi. Ekologik validlik — bu tilshunoslik tadqiqoti usullari yoki test topshiriqlari bilan real dunyodagi hodisalar (ya'ni, tilning kundalik, haqiqiy foydalanishi) o'rtasidagi bog'liqlikni aks ettiradi[12]. Ekologik validlik tushunchasi dastlab kognitiv psixologiyada paydo bo'lib, u yerda olimlar sun'iy laboratoriya sharoitlarida o'tkazilgan qat'iy eksperimentlarga qarshi chiqqanlar[14]. Tadqiqot uchun material E. M. Remarkning "Der Weg zurück" romanidan tanlandi, unda turli badiiy tasvir va ifoda vositalari (Metafora, Personifikatsiya, Hyperbel, Ironiya) ishlatilgan gaplar mavjud. Tanlashda ushbu badiiy tasvir va ifoda vositalarining mavzu doirasini emas, balki faqat grammatik konstruktni tekshirish imkoniyatini ta'minlovchi kriteriyalar qo'llanildi:

1. **Grammatik bo'shliq yaratish imkoniyati:** Gapda bevosita grammatik qoidaga tegishli bo'lgan, ammo Stilfiguraning asosiy mohiyatini tashkil etmaydigan aniqlagich, artikl yoki olmoshni chiqarib tashlash imkoniyati bo'lishi zarur.
2. **Kontekstni minimal o'zgartirish:** Autentiklikni ta'minlash uchun gapning asl tuzilishiga test tuzish maqsadidan kelib chiqqan minimal o'zgartirishlar kiritilgan. Gapning stilistik butunligiga zarar yetkazmaslikka harakat qilindi.

Yopiq test topshiriqlari nemis tili grammatikasining asosiy sinov mavzulari bo'yicha yaratildi. Bu mavzularga sifatlarning turlanishi, artikllarning qo'llanilishi, olmoshlar, sifat darajalari va gap tuzilishi tartibi kiritildi. Yopiq test topshiriqlari standartlariga ko'ra, topshiriqlar aniq, qisqa va faqat bitta to'g'ri javobni tanlashni talab qiladi. Yuqori sifatli yopiq test topshiriqlari ning muhim xususiyati ishonarli distraktorlarning (chalg'ituvchi variantlarning) mavjudligidir. Distraktorlar tasodifiy bo'lmasligi[8], balki talabalar orasida keng tarqalgan tipik xatolarga asoslanishi kerak. Autentik matnlar murakkab bo'lgani sababli, grammatik xatolarning manbalari ko'p bo'ladi. Shuning uchun distraktorlar faqat tekshirilayotgan asosiy grammatik qoidaning (masalan, Genitiv kelishigidagi sifat qo'shimchasi) noto'g'ri shakllarini aks ettirishi, boshqa qoidalarni aralashtirib yubormasligi lozim. Masalan, sifat turlanishida kuchli va kuchsiz turlanishdagi

xatolarni, yoki Dativ va Akkusativdagi aralashmalarni aks ettiruvchi distraktorlar samarali hisoblanadi.

Tadqiqotning amaliy natijasi sifatida, badiiy tasvir va ifoda vositalari asosida nemis tili grammatik konstruktlarini tekshirish uchun quyidagi matritsa shakllantirildi.

1- Jadval: Badiiy tasvir va ifoda vositalari asosida grammatik topshiriqlar matritsasi

Grammatik Mavzu	Badiiy tasvir va ifoda vositalari Turi (Manba Konteksti)	Topshiriq Formati	Tekshirish Maqsadi (Grammatik Fokus)
Sifat Turlanishi	Personificatio	Bir to‘g‘ri javobni tanlash	Aniqlovchi qo‘shimchasining kelishik va jinsga mosligini tekshirish (Adjektivdeklinatation).
Artikllarning Qo‘llanishi	Metapher	Bo‘shliqni to‘ldirish	Artikllarning aniqligi va kelishikdagi (Dativ/Genitiv) shaklini tekshirish.
Olmoshlar	Symbolik	Bir to‘g‘ri javobni tanlash	Nisbiy olmoshlarning bosh gapdagi so‘zga mosligini va kelishik shaklini tekshirish.
Gap Tuzilishi	Hyperbel	To‘g‘ri ketma-ketlikni o‘rnatish	Ergash gaplarda fe‘lning oxirgi o‘rinini va murakkab gaplarda so‘z tartibi (Wortfolge) qoidalarini tekshirish.

Quyida autentik badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan gaplarga asoslangan yopiq turdagi test topshiriqlari namunalari keltirilgan.

Namuna 1: Sifat Turlanishi (Adjektivdeklinatation)

- **Autentik gap (badiiy tasvir va ifoda vositasi):** *Personificatio* qoʻllanilgan: «Der Wind miaut um die Reste der Brustwehren» (Shamol eski devorlar qoldiqlari atrofida miyovlaydi)[11].
- **Test Savoli (Aufgabenstellung):** Quyidagi gapdagi sifatning toʻgʻri qoʻshimchasini tanlang. Der Wind miaut um die Reste der **alt**____ Brustwehren.
- **Variantlar:**
 1. -e
 2. -en (Toʻgʻri javob: Genitiv Plural/Kuchsiz turlanish der... Brustwehren)
 3. -em
 4. -er
- **Tahlil:** Topshiriq Genitiv Plural kelishigidagi sifatning kuchsiz turlanish qoidasini tekshiradi. Aniqlagich *der* boʻlgani uchun sifat -en qoʻshimchasini oladi. Mazkur topshiriqda Stilfiguraning mazmunini tushunish shart emas; javobni topish faqatgina grammatik qoidaga asoslanadi. Distraktorlar (1, 3, 4) ataylab notoʻgʻri kelishikdagi yoki notoʻgʻri turlanishdagi tipik xatolarni aks ettirish uchun ishlab chiqilgan.

Namuna 2: Artikllar va Kelishiklar (Artikelgebrauch)

- **Autentik gap (badiiy tasvir va ifoda vositasi):** *Metapher* qoʻllanilgan: «Groß und rot schwimmt der Mond in der diesigen Luft» (Oy suvdagi narsadek suzayotgandek tasvirlangan)[11].
- **Test Savoli (Aufgabenstellung):** Boʻshliqqa mos keluvchi artikl shaklini tanlang. Groß und rot schwimmt der Mond in _____ diesigen Luft.
- **Variantlar:**

1. die (Akkusativ)
 2. dem (Dativ Maskulinum/Neutrum)
 3. der (To‘g‘ri javob: Dativ Femininum)
 4. den (Akkusativ Plural/Dativ Maskulinum)
- **Tahlil:** Ushbu topshiriq ikki tomonlama predlog *in* ning Dativ (holatni bildiruvchi) kelishigini aniqlashni talab qiladi (*Luft* so‘zi Femininum jinsida). Distraktorlar Akkusativ shakllarini (1) va Dativdagi noto‘g‘ri jinsdagi artikllarni (2, 4) aralashtirib yuborish ehtimolini hisobga olgan holda yaratilgan. Metofoaning stilistik qimmatini tahlil qilish grammatik tanlovga ta’sir ko‘rsatmaydi.

Namuna 3: Nisbiy Olmoshlar (Relativpronomen)

- **Autentik gap (badiiy tasvir va ifoda vositasi):** *Symbolik* qo‘llanilgan: «Das Glas mit den Stichlingen, das er in der Manteltasche trug...» (Baliqlar bolalik xotirasi ramzi)[11].
- **Test Savoli (Aufgabenstellung):** Nisbiy olmoshning to‘g‘ri shaklini tanlang.
Das Glas mit den Stichlingen, ____ er in der Manteltasche trug.
- **Variantlar:**
 1. den
 2. das (To‘g‘ri javob: Akkusativ Neutrum)
 3. dem
 4. die
- **Tahlil:** Bu topshiriq nisbiy olmoshning jinsga mosligi (*Das Glas* - Neutrum) va uning ergash gapdagi kelishik vazifasini tekshiradi (tragen fe’li Akkusativni talab qiladi). Nisbiy olmosh Akkusativ Neutrumda *das* shaklida bo‘lishi kerak. Distraktorlar o‘rganuvchilar Akkusativ va Dativni (3) yoki noto‘g‘ri jinsni (1, 4) aralashtirib yuborish ehtimolini hisobga oladi.

Namuna 4: Gap tuzilishi (Satzstellung)

- **Autentik gap (badiiy tasvir va ifoda vositasi):** *Hyperbel* qo‘llanilgan: «Wir sind nur noch übriggebliebene, Reste!» (Hissiy kuchaytiruvchi ifoda)[11].

- **Test savoli (Aufgabenstellung):** Quyidagi soʻzlarni toʻgʻri tartibda joylashtirib, tugallangan ergash gap (Nebensatz) hosil qiling. (**waren / die / hoffnungslos / wir / Überlebende / weil**)
- **Toʻgʻri ketma-ketlik:** *weil wir die hoffnungslosen Überlebende waren.*
- **Tahlil:** Ushbu format grammatikani kontekstda tekshirishga imkon beradi va ergash gaplarning asosiy sintaktik qoidasini — bogʻlovchi soʻzdan keyin kelgan feʼlning gap oxirida turishini tekshiradi. Autentik gap asosida murakkabroq sintaktik qoida yaratish maqsadida gapga bogʻlovchi soʻz qoʻshildi.

Grammatik testlarda badiiy tasvir va ifoda vositalaridan foydalanishning asosiy afzalligi autentiklikni oshirish boʻlsa, eng katta metodologik qiyinchilik grammatik konstruktni izolyatsiya qilishda yotadi. Agar topshiriq badiiy tasvir va ifoda vositalarining stilistik maʼnosini tushunishni talab qilsa, bu construct-irrelevant variance xavfini tugʻdiradi[7]. Buni oldini olish uchun topshiriqlarni ishlab chiqishda *uchlamchi tahlil* darajasidagi filologik aniqlik talab qilinadi: testning toʻgʻri javobi badiiy tasvir va ifoda vositalarining stilistik qimmatiga bogʻliq boʻlmasligi, balki faqat qatʼiy grammatik qoidaga (masalan, predlog boshqaruvi yoki sifat turlanish jadvali) asoslanishi kerak. Bunday yondashuv oʻquvchining kognitiv resurslarini estetik tahlilga emas, balki bevosita grammatik qoidani qoʻllashga yoʻnaltirishni taʼminlaydi. Shuningdek, topshiriqning savol qismi imkon qadar qisqa va aniq boʻlishi, qoʻshimcha, keraksiz maʼlumotlarni oʻz ichiga olmasligi kerak. Bu chora matn murakkabligi tufayli yuzaga kelishi mumkin boʻlgan notoʻgʻri tushunish holatlarini minimallashtiradi. Test amaliyotlari taʼlim jarayoniga oʻzining ijobiy yoki salbiy taʼsirini koʻrsatadi (washback effect)[10]. Agar testlarda faqat izolyatsiya qilingan sunʼiy gaplar ishlatilsa, oʻqituvchilar koʻpincha darsda tilni yomon amaliyotga aylantiruvchi faqat qoidalarni yodlashga qaratilgan yondashuvlarni qoʻllashga majbur boʻladi. Autentik adabiy misollarni (badiiy tasvir va ifoda vositalari) grammatik testga kiritish ijobiy *washback* effektini keltirib chiqaradi. Bu oʻqituvchilarni dars jarayonida autentik, yuqori darajadagi matnlardan foydalanishga undaydi, talabgorlarda esa tilni nafaqat

funksional, balki madaniy-estetik nuqtai nazardan ham idrok etishni rivojlantiradi. Grammatikani badiiy tasvir va ifoda vositasi kontekstida tekshirish orqali, til bilimi bilan madaniy kompetensiya bilvosita bog'lanadi. Bu ta'lim tizimining natijaviy validligini oshirishga xizmat qiladi, chunki u nemis filologiyasi mutaxassislari uchun zarur bo'lgan keng qamrovli malakalarni rag'batlantiradi. Yopiq turdagi topshiriqlar yuqori darajada ishonchli ball berishda samarali[1], ammo ularning diskriminatsiya qobiliyati distraktorlarning to'g'ri tanlanishiga bevosita bog'liq. Distraktorlar mantiqsiz bo'lmasligi, balki o'rganuvchilarning real, keng tarqalgan grammatik xatolarini o'zida mujassam etishi kerak. Stilistik gaplar ko'pincha murakkab sintaktik tuzilishga ega bo'lgani sababli, grammatik xatolarning kelib chiqishi bir necha qoidalarga borib taqalishi mumkin. Distraktorlarni ishlab chiqishda, faqat test qilinayotgan aniq grammatik qoidaga (masalan, sifat qo'shimchasini tekshirish), boshqa qoidalarga aloqador bo'lmasligiga (masalan, fe'l zamoniga) e'tibor qaratilishi talab etiladi. Ushbu talab, Badiiy tasvir va ifoda vositalari kabi yuqori kontekstual materiallardan foydalanilganda, test topshirig'ining barqaror va mustahkam ekanligini ta'minlash uchun zarurdir. Olib borilgan tadqiqot nemis tili grammatik bilimlarni baholashda badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan autentik badiiy matnlarga asoslangan yopiq test topshiriqlarini shakllantirishning ilmiy-metodologik asosi va amaliy mexanizmini yaratdi. An'anaviy sun'iy gaplardan voz kechish va badiiy tasvir va ifoda vositalari kabi tilning eng boy, ekologik valid materialidan foydalanish orqali testning autentiklik darajasi sezilarli darajada oshirildi. Yondashuvning markazida badiiy tasvir va ifoda vositalarining stilistik ma'nosini aniqlashni emas, balki faqat grammatik konstruktlarni tekshirishni ta'minlash yotadi, bu esa konstruktiv validlikni saqlashga imkon beradi. Ushbu metodologiya yordamida sifat turlanishi, artikllar, olmoshlar va gap tuzilishi kabi asosiy grammatik konstruktlarni baholash uchun amaliy yopiq turdagi test topshiriqlari namunalari ishlab chiqildi. Grammatikani adabiy kontekstda tekshirish pedagogik nuqtai nazardan ijobiy *washback* effektini keltirib chiqaradi, chunki u o'qituvchilarni ta'lim jarayonida yuqori sifatli, real matnlardan foydalanishga undaydi, shu bilan birga talabgorlarda tilga filologik va

estetik munosabatni rivojlantiradi. Olib borilgan tadqiqotning natijalariga tayanib quyidagi amaliy tavsiyalarni sanab o'tishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz:

1. **Test banklarini autentik materiallar bilan boyitish:** Nemis tili grammatika test banklarini tuzishda badiiy tasvir va ifoda vositalari ishlatilgan autentik gaplarga asoslangan yopiq turdagi test topshiriqlarini muntazam ravishda kiritish tavsiya etiladi. Bu grammatik kompetensiyani baholashda tilning haqiqiy qo'llanilishi mezoniga o'tishni ta'minlaydi.
2. **O'qituvchilar malakasini oshirish:** Nemis tili o'qituvchilariga badiiy tasvir va ifoda vositalari materialidan foydalanishning metodologik prinsiplarini, ayniqsa, konstruktni izolyatsiya qilish va autentik xatolarga asoslangan yuqori sifatli distraktorlarni yaratish ko'nikmalarini o'rgatish zarur.
3. **Keyingi tadqiqotlar olib borish:** Ushbu yangi turdagi topshiriqlarning talabgoralar bilimini baholashdagi diskriminativ qobiliyatini chuqur o'rganish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, test natijalarining o'rganish jarayoniga ko'rsatadigan ijobiy ta'sirini empirik va statistik usullar yordamida (masalan, DIF – Differential Item Functioning tahlili orqali) chuqur o'rganish tavsiya etiladi[3].

ARTISTIC IMAGERY AND MEANS OF EXPRESSION AS A TOOL FOR RELYING ON AUTHENTIC EXAMPLES IN FORMING CLOSED TEST TASKS USED TO DETERMINE GRAMMATICAL KNOWLEDGE.

© 2024-yil * Mamarasulov U.G'.

Abstract:

This scientific article examines the methodology of utilizing authentic literary texts to assess German grammar knowledge, specifically constructs such as adjective declension, articles, pronouns, and sentence structure. The research's primary goal is to enhance the authenticity and ecological validity of test items while maintaining their objectivity. Closed Test Items samples were developed using sentences featuring figurative language (metaphor, personification, irony) instead of traditional artificial sentences.

Keywords: Testology, Grammar Test, Authenticity, Validity, Construct, Adjective Declension, German Language, Closed Test Items.

Adabiyotlar

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий. Центр тестирования. 2002. – 240.
2. Михайлова Н.С., Минин М.Г., Муратова Е.А., Илюхин Б.В. Разработка тестовых материалов. Томск. 2008. –282.
3. Abedi J. Language issues in item development. In S. M. Downing & T. M. Haladyna (Eds.), Handbook of test development. Lawrence Erlbaum Associates. 2006. – 778.
4. Anglisticum Journal (IJLLIS). Authenticity in Language Testing. Volume: 6, Issue: 8. 2017.
5. Bachman L. F. Fundamental Considerations in Language Testing. Oxford University Press. 1990. –408.
6. Bachman L. F., & Palmer A. S. Language Testing in Practice: Designing and Developing Useful Language Tests. Oxford University Press. 1996. – 377.
7. Cohen G. The psychology of cognition. Academic Press. 1977. –241.
8. Haladyna T. M., & Downing S. M. A taxonomy of multiple-choice item-writing rules. Applied Measurement in Education, 2(1), 1989. –51-78.
9. Haladyna T. M., & Rodriguez M. C. Developing and Validating Test Items (1st ed.). Routledge. 2013.– 454.
10. Messick, S. Validity and washback in language testing. Language Testing, 13(3), 1996. – 249-266.
11. Remark E. M. Der Weg zurück. – Berlin: Propyläen-Verlag, 1931. – 289 s.
12. Schmuckler M. A. What is ecological validity? A dimensional analysis. Infancy, 2(4), 2001. – 419–436.

Internet manba'lari:

13. Scribbr. Construct Validity. <https://www.scribbr.com/methodology/construct-validity/>
14. THEORIA ET HISTORIA SCIENTIARUM, VOL. XVII. (2020).
<https://apcz.umk.pl/THS/article/download/ths.2020.004/28034/75538>
15. University of Texas CTL. Multiple-Choice Questions Guidelines.
<https://ctl.utexas.edu/sites/default/files/writing-good-multiple-choice-exams-fic-120116.pdf>